

Evaluerings af positivlisten for faglærte

JUNI 2023

Indhold

1	Indledning.....	3
2	Om positivlisten for faglærte.....	3
2.1	Stillinger på positivlisten for faglærte	4
2.2	Krav om at bidrage til uddannelse af elever (AUB-kravet).....	4
2.3	Sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår	5
3	SIRIs bidrag til evaluering af positivlisten for faglærte.....	5
3.1	Nøgletal for positivlisten for faglærte	5
3.2	Administrationen af positivlisten for faglærte	11
4	Input fra arbejdsmarkedets parter	12
4.1	Stillinger på positivlisten for faglærte	12
4.2	AUB-kravet	12
4.3	Sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår	13
4.4	Andre input.....	14
5	Afrunding	14

1 Indledning

Udlændingeloven indeholder en række såkaldte erhvervsordninger, der giver adgang til opholds- og arbejdstilladelse i Danmark med henblik på beskæftigelse. Positivlisten for faglærte er en af disse erhvervsordninger.

Positivlisten for faglærte trådte i kraft den 1. juli 2020, jf. herved lov nr. 1002 af 27. juni 2020.

Med denne evaluering ønsker Udlændinge- og Integrationsministeriet at samle relevante nøgletal og foreløbige erfaringer med positivlisten for faglærte. Positivlisten for faglærte er tidligere evalueret i oktober 2021.

Udlændinge- og Integrationsministeriets departement har til brug for evalueringen indhentet input fra arbejdsmarkedets parter via Dansk Arbejdsgiverforening (DA) og Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) samt fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) med henblik på at undersøge opfattelsen af ordningen, herunder ordningens brugbarhed, eventuelle vanskeligheder i forbindelse med anvendelsen af ordningen og mulige ændringsforslag. SIRI har endvidere bidraget med statistiske oplysninger om brugen af ordningen. Der er meddelt opholds- og arbejdstilladelse til 264 personer på ordningen fra den trådte i kraft den 1. juli 2020 til og med februar 2023.

2 Om positivlisten for faglærte

Positivlisten for faglærte består af en række stillingsbetegnelser inden for forskellige arbejdsfunktioner, hvor der efter arbejdsmarkedsbalancen er mangel på arbejdskraft. Listen over arbejdsfunktioner fremgår af bilag 1 til udlændingeloven. Der henvises til punkt 2.1.

En udlænding kan søge om opholds- og arbejdstilladelse efter positivlisten for faglærte, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 2, nr. 2, hvis den pågældende er blevet tilbudt ansættelse i en stilling, der er opført på positivlisten for faglærte, hos en arbejdsgiver, der opfylder sin forpligtelse til at uddanne elever (det såkaldte AUB-krav, jf. punkt 2.2). Det er ikke et krav, at den pågældende udlænding har en bestemt uddannelse.

Det er et krav for at opnå opholdstilladelse efter positivlisten for faglærte, at ansættelsen sker på sædvanlige danske løn- og ansættelsesvilkår, jf. punkt 2.3. Positivlisten for faglærte revideres to gange årligt henholdsvis den 1. januar og den 1. juli.

Det er Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI), der i 1. instans træffer afgørelse om opholds- og arbejdstilladelse med henblik på beskæftigelse, herunder efter positivlisten for faglærte. SIRIs afgørelser kan påklages til det uafhængige Udlændingenævn.

2.1 Stillinger på positivlisten for faglærte

For at en stilling kan komme på positivlisten for faglærte, skal stillingen være omfattet af en af arbejdsfunktionerne med stillinger på minimum faglært niveau, jf. oversigten i bilag 1 til udlændingeloven. Bilag 1 oplister stillinger, hvor mere end 75 pct. af de ansatte inden for arbejdsfunktionen på arbejdsmarkedsbalancen (opgjort pr. 2018) havde en erhvervskompetencegivende uddannelse, og stillinger inden for fem yderligere arbejdsfunktioner (almindeligt kontorarbejde ifm. finansielle transaktioner, slagterarbejde i detailhandlen, møbelsnedkerarbejde, anlægsgartnerarbejde, kokkearbejde (ekskl. køkkenchefarbejde)).

Derudover skal der efter arbejdsmarkedsbalancen være mangel på arbejdskraft inden for stillingen. En stilling, der ikke er omfattet af en af arbejdsfunktionerne på oversigten i bilag 1 til udlændingeloven, vil ikke kunne komme på positivlisten for faglærte, selvom der aktuelt måtte være mangel på arbejdskraft inden for stillingen.

Det kræver lovændring, hvis oversigten over arbejdsfunktioner i bilag 1 skal udvides.

2.2 Krav om at bidrage til uddannelse af elever (AUB-kravet)

Det er en betingelse for at få opholds- og arbejdstilladelse efter positivlisten for faglærte, at den pågældende arbejdsgiver lever op til sine samfundsmæssige forpligtelser i forhold til uddannelse af elever (AUB-kravet).

Lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1401 af 11. oktober 2022, indeholder bl.a. regler om det lærepladsafhængige AUB-bidrag. Efter denne ordning belønnes de arbejdsgivere, der bidrager til at uddanne erhvervsuddannet arbejdskraft, mens de arbejdsgivere, der ikke i tilstrækkelig grad bidrager til at uddanne erhvervsuddannet arbejdskraft, pålægges et større ansvar for den samlede finansiering i Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

Det følger således af udlændingelovens § 9 a, stk. 2, nr. 2, at det er en betingelse for at få opholdstilladelse efter positivlisten for faglærte, at den pågældende arbejdsgiver på tidspunktet for ansøgningens indgivelse havde en måluddannelsesratio for det senest opgjorte bidragsår, og ikke skulle betale merbidrag for det senest opgjorte bidragsår, jf. § 21 a, jf. §§ 21 b, 21 i og 21 k, i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, eller på tidspunktet for ansøgningens indgivelse havde en måluddannelsesratio for 2 ud af de seneste 3 opgjorte bidragsår, og ikke skulle betale merbidrag for 2 ud af de seneste 3 opgjorte bidragsår, jf. § 21 a, jf. §§ 21 b, 21 i og 21 k, i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

Med lov nr. 918 af 21. juni 2022 blev der vedtaget to ændringer af AUB-kravet. For det første blev tidspunktet for, hvornår AUB-kravet skal være opfyldt, ændret fra afgørelsestidspunktet til ansøgningstidspunktet, så virksomhederne, inden der indgives ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse, kan se, om de opfylder deres AUB-forpligtelser, og dermed ikke risikerer at søge forgæves. Derudover blev AUB-kravet justeret, så det også kan opfyldes, hvis virksomhederne har opfyldt sine AUB-forpligtelser i to ud af de seneste tre år. Dermed fik virksomheder, som har været ramt af nedgang pga.

Covid-19 eller andre uforudsigelige forhold i det seneste år, men ellers sædvanligvis opfylder sine AUB-forpligtelser, også mulighed for at anvende ordningen.

2.3 Sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår

Det er en grundlæggende betingelse for at få opholdstilladelse efter erhvervsordningerne, at den tilbudte ansættelse er på sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår. Lønnen skal udbetales til en dansk bankkonto, og det er kun aflønning, som reelt udgør likvide midler, f.eks. faste tillæg, indbetaling til arbejdsmarkedspension og udbetalte feriepenge, der kan medregnes ved opgørelsen af, om der er tale om en sædvanlig løn.

Ved vurderingen af, om der er tale om en sædvanlig løn efter danske forhold, benytter SIRI normalt DA's lønstatistik (NetStat) som udgangspunkt. SIRI benytter den nedre kvartil som rettesnor for vurderingen af sædvanlig løn. Hvis der ved sagsbehandlingen er tvivl om, hvorvidt lønniveauet er sædvanligt, kan SIRI høre de Regionale Arbejdsmarkedsråd (RAR), om de tilbudte løn- og ansættelsesvilkår er sædvanlige efter danske forhold. Hvis det i en ansøgning er oplyst, at ansættelsen sker efter gældende overenskomst, lægges det som udgangspunkt til grund, at løn- og ansættelsesvilkår er sædvanlige.

For opholdstilladelser efter positivlisten for faglærte vurderes lønniveauet imidlertid ikke med udgangspunkt i DA's lønstatistik, men efter en særskilt lønstatistik.

Ved ansøgninger om opholds- og arbejdstilladelse efter positivlisten for faglærte vurderer SIRI således lønniveauet for den konkrete ansættelse i forhold til en særlig lønstatistik baseret på Danmarks Statistiks lønregister, der alene har fokus på ansatte med en erhvervskompetencegivende uddannelse inden for den enkelte arbejdsfunktion. Det er ikke et krav for at få opholds- og arbejdstilladelse efter positivlisten for faglærte, at den enkelte udlænding har en bestemt uddannelse, men den særlige lønstatistik skal sikre honorering af den enkelte udlænding på niveau med, hvad en uddannet medarbejder får i Danmark, herunder under hensyntagen til relevant anciennitet (i det omfang det er muligt). Dette skal understøtte, at arbejdsgiveren finder det godtgjort, at udlændingen har kvalifikationer til at bestride en stilling på faglært niveau. Ved ansøgninger om opholdstilladelse efter positivlisten for faglærte bliver det derfor ikke som for andre erhvervsordninger lagt til grund, at løn- og ansættelsesvilkår er sædvanlige, alene fordi det i ansøgningen er oplyst, at ansættelsen følger gældende overenskomst.

3 SIRIs bidrag til evaluering af positivlisten for faglærte

Nedenfor følger SIRIs bidrag til evalueringen af positivlisten for faglærte, hhv. nøgletal og tal vedrørende administrationen af ordningen. Tallene er opdateret til og med februar 2023.

3.1 Nøgletal for positivlisten for faglærte

Antal tilladelser og fordeling på stillingsbetegnelse, branche og nationalitet.

Tabel 1. Antal førstegangsansøgninger efter positivlisten for faglærte, 2020-2023*

År	Måned	Ansøgning	Tilladelse	Afslag
2020	Maj – december	106	9	32
2021	Januar	19	4	3
	Februar	14	3	6
	Marts	12	4	10
	April	25	4	22
	Maj	18	.	7
	Juni	32	5	7
	Juli	27	2	6
	August	21	1	10
	September	43	3	7
	Oktober	47	8	43
	November	36	11	24
	December	34	16	23
2022	Januar	36	10	26
	Februar	38	13	18
	Marts	42	8	10
	April	19	18	25
	Maj	27	7	9
	Juni	32	21	13
	Juli	29	14	1
	August	31	10	10
	September	33	21	14
	Oktober	34	21	16
	November	27	13	21
	December	28	15	8
2023*	Januar	27	19	11
	Februar	29	4	6
Total		866	264	388

* Tallene for 2023 er foreløbige.

Anm.: Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da udlændingssystemerne er opbygget som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der er tale om antal sager og ikke personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i forbindelse med en ny ansøgning.

Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Tabel 2. Antal førstegangstilladelser efter positivlisten for faglærte fordelt efter ansøgerens nationalitet, 2020-2023*

Nationalitet	Tilladelse
Ukraine	34
Nepal	24
Tyrkiet	16
Filippinerne	13
Indonesien	13
Nordmakedonien	12
Thailand	11
Indien	11
USA	10

Australien	10
Øvrige	110
Total	264

* Tallene for 2023 er foreløbige og til og med februar 2023.

Anm.: Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da udlændingssystemerne er opbygget som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der er tale om antal tilladelser og ikke personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i forbindelse med en ny ansøgning.

Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Tabel 3. Antal førstegangstilladelser efter positivlisten for faglærte fordelt efter ansøgerens stillingsbetegnelse, 2020-2023*

Stillingsbetegnelse	Tilladelse
Kok	134
Anlægsgartner	15
Smed	13
Tømrer	13
Murer	12
Mekaniker	9
Elektriker	8
Bygningsmaler	7
Konditor	7
Social- og sundhedsassistent	6
Souschef/køkkenchef	6
Bager	5
Svejser	5
Entreprenørmaskine-/Landbrugsmaskine-mekaniker	4
Rejse/VVS-montør	3
CNC-operatør	3
Kontorassistent	3
Indkøber	1
Bogholder	1
Slagter	1
Løn- og personalekonsulent	1
Møbelsnedker	1
Montør	1
Assistent til salgssupport	1
Automatiktekniker	1
Økonomaassistent	1
Laborant	1
Kontormedhjælper	1
Total	264

* Tallene for 2023 er foreløbige og til og med februar 2023.

Anm.: Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da udlændingssystemerne er opbygget som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der er tale om antal tilladelser og ikke personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i forbindelse med en ny ansøgning.

Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Tabel 4. Antal førstegangstilladelser efter positivlisten for faglærte fordelt efter virksomhedens branche, 2020-2023*

Branche	Tilladelse
561010 Restauranter	109
551010 Hoteller	14
251100 Fremstilling af metalkonstruktioner og dele heraf	13
433410 Malerforretninger	10
841100 Generelle offentlige tjenester	9
433200 Tømrer- og bygningsnedkervirksomhed	8
107120 Fremstilling af friske bageriprodukter	7
451120 Detailhandel med personbiler, varebiler og minibusser	6
439910 Murere	6
475220 Byggemarkeder og værktøjsmagasiner	5
562900 Anden restaurationsvirksomhed	5
701010 Ikke-finansielle hovedsæders virksomhed	4
432100 El-installation	4
932100 Forlystelsesparker o.l.	4
813000 Landskabspleje	4
432200 VVS- og blikkenslagerforretninger	3
452010 Autoreparationsværksteder mv.	3
412000 Opførelse af bygninger	3
011100 Dyrkning af korn (undtagen ris), bælgrugter og olieholdige frø	3
471900 Anden detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger	3
289300 Fremstilling af maskiner til føde-, drikke- og tobaksvareindustrien	2
711210 Rådgivende ingeniørvirksomhed inden for byggeri og anlægsarbejder	2
620200 Konsulentbistand vedrørende informationsteknologi	2
521000 Oplagrings- og pakhusvirksomhed	2
551020 Konferencecentre og kursus ejendomme	2
431200 Forberedende byggepladsarbejder	2
241000 Fremstilling af råjern og råstål samt jernlegeringer	2
439990 Anden bygge- og anlægsvirksomhed, som kræver specialisering	2
563000 Cafeér, værtshuse, diskoteker mv.	1
332000 Installation af industrimaskiner og -udstyr	1
31100 Drift af sportsanlæg	1
931100 Drift af sportsanlæg	1
252900 Fremstilling af andre tanke og beholdere af metal	1
256200 Maskinforarbejdning	1
681000 Køb og salg af egen fast ejendom	1
411000 Gennemførelse af byggeprojekter	1
032100 Havbrug	1
465100 Engroshandel med computere, ydre enheder og software	1

274000 Fremstilling af elektriske belysningsartikler	1
466500 Engroshandel med kontormøbler	1
281500 Fremstilling af lejer, tandhjul, tandhjulsudvekslinger og driv-elementer	1
263000 Fremstilling af kommunikationsudstyr	1
283000 Fremstilling af landbrugs- og skovbrugsmaskiner	1
421100 Anlæg af veje og motorveje	1
257300 Fremstilling af håndværktøj	1
494100 Vejgodstransport	1
773900 Udlejning og leasing af andet materiel, udstyr og andre materielle aktiver i.a.n.	1
51100 Fremstilling af metalkonstruktioner og dele heraf	1
222200 Fremstilling af plastemballage	1
429900 Anden anlægsvirksomhed i.a.n.	1
101110 Forarbejdning af svinekød	1
011300 Dyrkning af grøntsager og meloner, rødder og rodknolde	1
433300 Udførelse af gulvbelægninger og vægbeklædning	1
Total	264

* Tallene for 2023 er foreløbige og til og med februar 2023.

Anm.: Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da udlændingssystemerne er opbygget som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der er tale om antal tilladelser og ikke personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i forbindelse med en ny ansøgning.

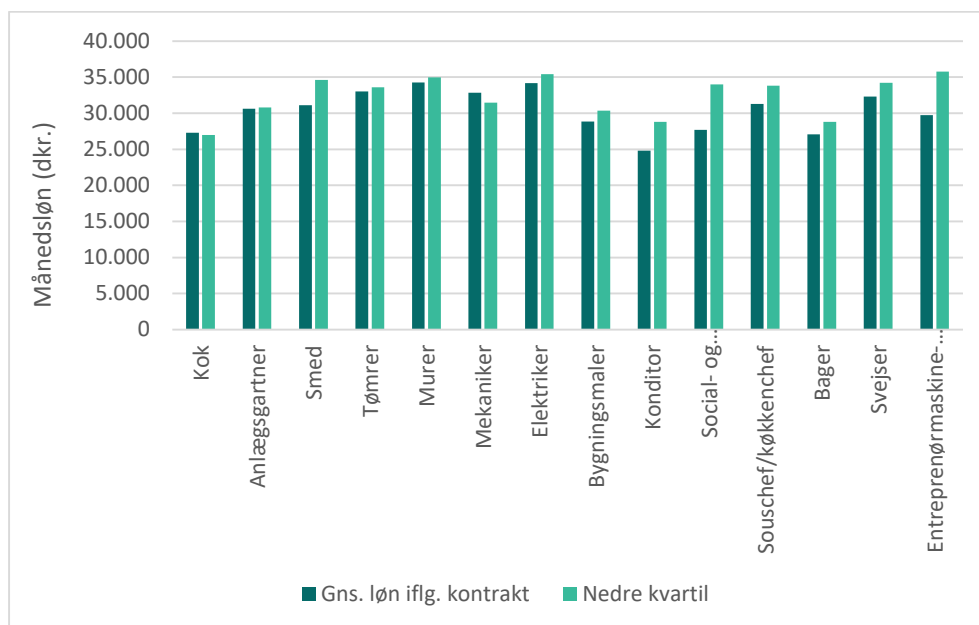
Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Lønniveau for positivlisten for faglærte

Figur 1 viser det gennemsnitlige aftalte lønniveau i ansættelseskontrakten sammenlignet med nedre kvartil for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse med samme arbejdsfunktion, uanset antal års erhvervserfaring. Der er kun medtaget tilladelser inden for de stillingsbetegnelser, hvor der er givet fire eller flere tilladelser.

Opgørelsen i figur 1 tager således ikke højde for antal års erhvervserfaring. Dette medfører en usikkerhed i tallene, da lønniveauet for nedre kvartil udgør et gennemsnit af lønniveauet uanset antal års erhvervserfaring for den enkelte person. Forskellen i på den ene side det gennemsnitlige aftalte lønniveau i ansættelseskontrakten for tilladelserne efter positivlisten for faglærte og på den anden side lønniveauet for nedre kvartil kan derfor generelt være et udtryk for forskel i antal års erhvervserfaring, hvor f.eks. den gennemsnitlige ansøger på ordningen kan have kortere erhvervserfaring end den gennemsnitlige person i lønstatistikken.

Figur 1. Lønniveau for personer beskæftiget efter positivlisten for faglærte samt nedre kvartil for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse fordelt på arbejdsfunktion, 2020-2023*

Note: Lønniveauet for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse er opgjort som den standardberegne-
 nede timefortjeneste fra Danmarks Statistik. Den standardberegne-
 nede timefortjeneste udtrykker den lønindtægt, en
 lønmodtager modtager for hver time, lønmodtageren har aftalt at arbejde til normal sats, uagtet hvor mange dage
 lønmodtageren er syg eller arbejder ud over det, som er aftalt. Standardfortjenesten er således fortjenesten fratrukket
 betalinger for overtid og fravær, og indeholder grundløn, genetillæg, personalegoder, uregelmæssige betalinger, pen-
 sionsbidrag, ferie- og søgnehelldagsbetalinger samt den særlige feriegodtgørelse.

Den gennemsnitlige løn iflg. kontrakten er baseret på førstegangstilladelser efter positivlisten for faglærte i perioden
 2020-2023. *Tallene for 2023 er foreløbige og til og med februar 2023.

Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da SIRIs udlændingssystemer er opbyg-
 get som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der
 er tale om antal tilladelser og ikke antal personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i
 forbindelse med en ny ansøgning.

Figur 1 viser alle stillingsbetegnelser (pba. DISCO-koder) hvor der er meddelt over tre tilladelser i perioden 2020-2023.
 For social- og sundhedsassistenter er der medtaget fem ud af seks tilladelser, da en enkelt tilladelse er tilknyttet en
 anden DISCO-kode.

N=243

Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration.

Der tages forbehold for, at der er anvendt lønstatistik fra 3. kvartal 2021 til opgørelsen
 i figur 1. Tilladelser meddelt efter maj 2022 er givet på baggrund af lønstatistikken fra
 3. kvartal 2021, mens tilladelser, der er meddelt tidligere, er givet på baggrund af den,
 på daværende tidspunkt, senest opgjorte lønstatistik på området.

Endelig bemærkes, at opgørelsen er forbundet med usikkerhed, da datagrundlaget for
 en række af arbejdsfunktionerne er spinkelt. Som det også fremgår af tabel 4, har ar-
 bejdsfunktionerne mekaniker, elektriker, bygningsmaler, konditor, social- og sund-
 hedsassistent, souschef/køkkenchef, bager, svejser og entreprenørmaskine-/land-
 brugsmaskine-mekaniker alle under ti tilladelser hver. Det betyder, at tilfældige ud-
 sving i de enkelte sager kan have uforholdsmæssig stor betydning for en opgørelse af
 et gennemsnitligt lønniveau.

For de fleste arbejdsfunktioner gælder, at udlændinge, der er beskæftiget efter posi-
 tivlisten for faglærte, i gennemsnit har et lidt lavere lønniveau sammenlignet med
 nedre kvartil for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse med

samme arbejdsfunktion, når der ikke tages højde for antal års erhvervserfaring, jf. figur 1.

Forskellen er størst blandt social- og sundhedsassistenter (ca. 6.300 kr./mdr.), entreprenørmaskine-landbrugsmaskine-mekanikere (ca. 6.100 kr./mdr.), konditorer (ca. 4.000 kr./mdr.) og smede (ca. 3.500 kr./mdr.).

Udlændinge, der er beskæftiget som kok og mekaniker efter positivlisten for faglærte, har i gennemsnit en lidt højere løn sammenlignet med nedre kvartil for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse med samme arbejdsfunktion, når der ikke tages højde for antal års erhvervserfaring. Konkret er der tale om ca. 300 kr./mdr. højere fsva. kokke, og knap 1.400 kr. for mekanikere, jf. figur 1.

Der er en lille forskel for anlægsgartnere (ca. 200 kr./mdr.), tømrere (ca. 600 kr./mdr.) og murere (ca. 700 kr./mdr.), jf. figur 1.

3.2 Administrationen af positivlisten for faglærte

Høring af de Regionale Arbejdsmarkedsråd (RAR)

- Der er i perioden fra den 1. juli 2020 til og med februar 2023 foretaget 59 RAR-høringer for de meddelte tilladelser i perioden.
- SIRI har afholdt 6 møder med RAR med henblik på at drøfte udviklingen af ordningen.

Møderne har været relevante i forhold til løbende at drøfte spørgsmål og tilbagemeldinger parterne imellem, herunder til SIRIs praksis i forbindelse med behandlingen af sagerne. For fortsat at sikre et væsentligt udbytte af møderne har SIRI valgt at planlægge disse med udgangspunkt i relevante og aktuelle drøftelser på området. Der er senest afholdt møde den 23. januar 2023, hvor man bl.a. drøftede ændringerne af AUB-kravet, jf. lov nr. 918 af 21. juni 2022 (se også punkt 2.2). Den særlige lønstatistik, der anvendes på området, blev ligeledes drøftet, idet et RAR-udvalg fremsatte et ønske om en regionsopdelt lønstatistik, da det opleves som problematisk, at vurderingen mister sit lokale aftryk ved anvendelse af en national statistik.

Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgninger efter positivlisten for faglærte var i 2022 på 68 dage. Til sammenligning var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 111 dage i 2021. I 2023 (pr. 5. marts) er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 67 dage. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid dækker over, at sagsbehandlingstiden er væsentligt kortere i sager, hvor der træffes afgørelse, allerede fordi AUB-kravet ikke er opfyldt, mens sagsbehandlingstiden er væsentlig længere i de sager, hvor SIRI skal indhente yderligere oplysninger, og f.eks. partshøre arbejdsgiver og ansøger om løn og ansættelsesvilkår samt eventuelt efterfølgende sende sagen i høring hos RAR. Det bemærkes, at de fleste afslag fortsat bliver meddelt med henvisning til, at arbejdsgiver ikke opfylder AUB-kravet.

4 Input fra arbejdsmarkedets parter

Udlændinge- og Integrationsministeriet har til brug evalueringen indhentet bidrag fra DA og FH med henblik på at undersøge opfattelsen af ordningen, herunder ordningens brugbarhed, eventuelle vanskeligheder i forhold til anvendelsen og mulige ændringsforslag.

4.1 Stillinger på positivlisten for faglærte

Både DA og FH har fremsendt bidrag ift. stillingerne på positivlisten for faglærte.

DA bemærker, at alle arbejdsfunktioner, hvor der eksisterer en faglært uddannelse, som udgangspunkt bør kunne komme på positivlisten for faglærte, hvis der er mangel på medarbejdere. Forslaget indebærer, at der ikke længere skal være en liste over arbejdsfunktioner med stillinger på minimum faglært niveau som den i bilag 1 til udlændingeloven, og som afgrænser, hvilke stillinger der kan komme på positivlisten for faglærte, hvis der er mangel på arbejdskraft inden for området. DA bemærker, at hvis der ikke er politisk opbakning til dette forslag, bør listen som minimum udvides, så områder med udbredt og vedvarende mangel kommer på listen. DA foreslår som minimum en udvidelse med følgende stillingsbetegnelser:

1. Tjenerarbejde (513100)
2. Salgsarbejde i butik (522300)
3. Social- og sundhedsarbejde på institutioner og hospitaler, medhjælpere (532110)
4. Social- og sundhedsarbejde privat, medhjælpere (532120)
5. Produktions- og væksthusholdningsarbejde (611310)
6. Arbejde med dyrkning af plantevækst og opdræt af dyr (613000)
7. Brolægningsarbejde (711220)
8. Struktørarbejde (711410)
9. Arbejde med tagdækning (712100)
10. Arbejde med gulv- og klinkelægning (712200)
11. Møbelpolstrerarbejde (753400)
12. Monteringsarbejde af elektrisk og elektronisk udstyr (821200)
13. Lastbilchauffører (8332)
14. Entreprenørmaskinførere (834300)

FH bemærker, at det kan overvejes, om positivlisten for faglærte skal udvides, så de fagligt afgrænsede a-kasser og de Regionale Arbejdsmarkedsråd får mulighed for at indføre supplerende stillingsbetegnelser, ligesom de fra den 1. april 2023 har fået mulighed for på positivlisten for personer med en videregående uddannelse.

4.2 AUB-kravet

Både DA og FH har haft input vedrørende AUB-kravet.

DA bemærker, at AUB-kravet bl.a. er et problem for nystartede virksomheder, for vikarbureauer, for virksomheder, der er undtaget fra AUB-krav, og for f.eks. regioner, der har SOSU-elever.

DA bemærker således, at en nystartet virksomhed ikke kan dokumentere opfyldelse af AUB-kravet tilbage i tid, og at en nystartet virksomhed bør kunne dokumentere opfyldelse af AUB-kravet ved at indsende dokumentation for at have en kontrakt med det fornødne antal elever.

Vedrørende vikarbureauerne bemærker DA, at både stabsmedarbejderne og vikarbureauvikarerne i dag tæller med ved opfyldelse af AUB-kravet, og at det gør det umuligt for vikarbureauer at bruge positivlisten for faglærte. DA foreslår således, at alene stabsfunktionen skal opfylde AUB-kravet. DA bemærker dertil, at vikarbureauerne kan spille en væsentlig rolle i at tiltrække nogle af de faglærte, som der er så stort behov for til bl.a. at gennemføre den grønne omstilling.

DA anfører derudover, at virksomheder, der i forvejen (efter lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag) er undtaget fra AUB-krav, også skal være undtaget for kravet på positivlisten for faglærte. DA henviser herved til, at det bl.a. gælder virksomheder, hvor der ikke er en anerkendt faguddannelse i Danmark, samt virksomheder, der kan dokumentere, at de har søgt, men ikke kan skaffe elever inden for deres områder.

DA bemærker endvidere, at det er en særlig problemstilling i forhold til SOSU-elever, at alle praktikanter har ansættelse i kommunen, selvom praktikken foregår i regionen eller i en privat virksomhed på f.eks. et friplejehjem. DA foreslår, at disse virksomheder også skal være undtaget AUB-kravet i forhold til positivlisten for faglærte.

FH bemærker, at sagsbehandlingstiden er et stort problem, og at det bør undersøges, hvordan virksomhederne lettere kan dokumentere, at de opfylder AUB-kravet.

4.3 Sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår

Både DA og FH har haft input vedrørende sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår.

DA bemærker, at det gælder på de øvrige erhvervsordninger, at lønnen i overenskomstdækkede virksomheder pr. definition er sædvanlig, og at dette ligeledes bør gælde for positivlisten for faglærte. DA bemærker dertil, at der inden for det faglærte område er en stærk tradition for at organisere sig, og at der derfor også er en meget høj overenskomstdækning sammenlignet med andre fagområder på det danske arbejdsmarked. DA bemærker, at der, som reglerne er i dag, bliver givet afslag på positivlisten for faglærte i tilfælde, hvor det enkelte ansættelsesforhold er omfattet af en overenskomst eller en lokalaftale, hvilket vil sige, at myndighedernes vurdering af sædvanlig løn er højere, end den overenskomstbestemte løn, som virksomheden betaler sine danske ansatte. DA bemærker, at myndighederne ikke bør anvende lønstatistikker til at vurdere, om lønnen er sædvanlig, og at den nuværende administration med udgangspunkt i nedre kvartil medfører, at 25 pct. af medarbejderne i danske virksomheder ikke bliver anset for at modtage en sædvanlig løn.

DA bemærker endvidere, at hvis der er et ønske om at fastholde administrationen med brug af en lønstatistik ved vurderingen af, om der er tale om sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår, for ansøgninger om opholdstilladelse på positivlisten for faglærte, bør

der ikke anvendes en anden lønstatistik end den, der anvendes på de øvrige erhvervsordninger, hvor det er nedre kvartil i DA's lønstatistik, der tages udgangspunkt i.

Endelig bemærker DA, at det faglærte område er et af de områder, hvor lønspredningen geografisk er størst, hvilket betyder, at en samlet lønstatistik for hele landet trækker lønnen i områder med et lavere lønniveau op. DA bemærker, at nogle virksomheder dermed får afslag på opholds- og arbejdstilladelse, selvom virksomheden har tegnet overenskomst og tilbyder en international medarbejder den samme løn som de danske medarbejdere. DA bemærker dertil, at det ikke, medmindre virksomheden kan godtgøre, at den internationale medarbejder har nogle særlige kompetencer, der retfærdiggør en højere løn, er muligt inden for overenskomsten at tilbyde internationale medarbejdere en højere løn, da det vil være diskrimination af eksisterende medarbejdere.

FH bemærker, at gennemsnitslønnen er en mere korrekt rettesnor end den nedre kvartil ved vurderingen af, om der er tale om en sædvanlig løn.

4.4 Andre input

Hyppigere opdatering af positivlisten for faglærte

FH bemærker, at det kan overvejes at opdatere positivlisten for faglærte fire gange årligt i stedet for hvert halve år, som tilfældet er i dag.

Fast track-spor for positivlisten for faglærte

DA bemærker, at der bør være et fast track-spor for positivlisten for faglærte. Ifølge DA bør virksomheder, der er certificeret under fast track-ordningen, have samme adgang til en lettere sagsbehandling for ansøgninger om opholdstilladelse efter positivlisten for faglærte, som de har på øvrige ordninger, der har et fast track-spor.

5 Afrunding

Udlændinge- og Integrationsministeriet vil inddrage oplysningerne og de indkomne bidrag til evalueringen i det løbende arbejde med positivlisten for faglærte.

Evalueringen sendes til Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg.

Udlændinge- og Integrationsministeriets departement, 2. juni 2023